

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1632/2020
17.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Живановић, адвокат из ..., против туженог АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ из Београда и АД „Железнице Србије“ из Београда, ради исплате, накнаде трошкова за регрес и исхрану, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2938/18 од 04.10.2019. године, у седници већа одржаној 17.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2938/18 од 04.10.2019. године, тако што се одбија жалба туженог АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ из Београда као неоснована и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П1 3350/17 од 28.05.2018. године у усвајајућем делу у односу на туженог АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ из Београда.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ из Београда да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу 76.100,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3350/17 од 28.05.2018. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени „Инфраструктура железнице Србије“ Београд да тужиоцу солидарно са туженим АД „Железнице Србије“, на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде за рад у сменама, за период од 01.03.2012. године до 31.07.2014. године, исплати укупан износ од 150.946,00 динара, са законском затезном каматом на сваки месечни износ наведеног периода од доспелости, па до исплате. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2938/18 од 04.10.2019. године, преиначена је првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев у односу на туженог АД „Инфраструктура железнице Србије“, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 87/18) и нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био у радном односу код туженог АД „Железнице Србије“ до 28. августа 2015. године, када је са туженим „Инфраструктура железнице Србије АД закључио Анекс уговора о раду. Тужилац је у спорном периоду од 01.03.2012. године до 31.07.2014. године радио по временском распореду 12-24-12-48, односно 12 часова рада, након чега је имао 24 часа одмора, а потом поново радио 12 часова, да би након тога имао 48 часова одмора. По том основу тужиоцу је на име увећања зараде за сменски рад, односно рад у турнусу, исплаћиван проценат увећања основне зараде од 4%. Разлика између исплаћене зараде по основу сменског рада, односно рада у турнусу од 4% од основне зараде до увећане зараде тужиоца за сменски рад од 26% од основице за спорни период износи укупно 150.946,08 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца, применом члана 108. став 1. тачка 2. Закона о раду, члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима, као и правила о терету доказивања, и обавезао је тужене АД „Железнице Србије“ Београд и АД „Инфраструктура железнице Србије“ из Београда да тужиоцу солидарно исплате увећану зараду за рад у сменама.

Другостепеном пресудом преиначена је првостепена одлука тако што је одбијен тужбени захтев у односу на туженог АД „Инфраструктура железнице Србије“ из Београда, односно одбијен је захтев да се овај тужени обавезе да тужиоцу солидарно са туженим АД „Железнице Србије“ Београд исплати тужиоцу увећану зараду за сменски рад. Другостепени суд налази да нема солидарне одговорности туженог АД „Инфраструктура железнице Србије“, као послодавца следбеника, за обавезе настале према тужиоцу по закљученом Анексу уговора о раду од 28. августа 2015. године, јер је тужилац у спорном периоду радио код туженог АД „Железнице Србије“ Београд, који након извршених статусних промена није престао да постоји као правни субјекат.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом тужиоца указује на погрешну примену материјалног права од стране другостепеног суда у погледу одлучивања о солидарној одговорности тужених за обавезе настале пре статусних промена у АД „Железнице Србије“ Београд и пре анекса уговора о раду између тужиоца и туженог АД „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, као послодавцем следбеником.

Одлуком Владе РС од 02.06.2015. године извршене су статусне промене у АД „Железнице Србије“ Београд, тако што су технолошко-пословне целине издвојене и формирана су нова акционарска друштва и то: АД „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, АД „Србија воз“ Београд и АД „Србија Карго“ Београд, а улогу четвртог друштва задржало је постојеће друштво „Железнице Србије“ АД Београд, услед чега је тужилац са новооснованим акционарским друштвом „Инфраструктура железнице Србије“ Београд закључио анекс уговора о раду у коме је наведено да се закључује између запосленог и послодавца следбеника, чиме се мења уговор о раду који је био закључен између тужиоца и АД „Железнице Србије“ као правног претходника.

Права запослених у случају промене послодавца прописана су одредбама члана 147. до 152. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/2005...32/2013 и 75/2014), које су усклађене са Директивом бр. 2001/23 ЕЗ, а којом је регулисана заштита права запослених у случају реорганизације послодавца путем статусних промена, промене послодавца у складу са законом или промене власништва над капиталом привредног друштва, као и последице тих промена. Из садржине наведених законских одредби произилази да у случају статусне промене, односно промене послодавца у складу са законом, послодавац следбеник преузима од послодавца претходника општи акт и све уговоре о раду који важе на дан промене послодавца, да је послодавац претходник дужан да послодавца следбеника потпуно и истинито обавести о правима и обавезама из општег акта и уговора о раду који се преносе, као и обавеза послодавца следбеника да примењује општи акт послодавца претходника најмање годину дана од дана промене послодавца, осим ако пре истека тог рока истекне време на које је закључен колективни уговор или код послодавца следбеника буде закључен нови колективни уговор. Основни циљ ових одредби је да се обезбеди да права и обавезе послодавца претходника који су настали из закључених уговора о раду који су на снази на дан преноса буду пренета на послодавца следбеника по основу самог преноса. Неиспуњење обавезе послодавца претходника да обавести послодавца следбеника о свим правима и обавезама које се преносе не може да погађа стечена права запосленог.

Полазећи од наведених законских одредби, Врховни касациони суд налази да солидарна одговорност туженог АД „Инфраструктура железнице Србије“ Београд и његова обавеза да исплати тужиоцу разлику зараде по основу сменског рада из периода пре извршених статусних промена, произилази из чињенице да са тужиоцем није закључио нови уговор о раду, већ је закљученим анексом, према коме тужилац као запослени наставља радни однос са послодавцем следбеником, пренетим уговором о раду, овај тужени преузео не само права, већ и обавезе послодавца претходника које су настале из закљученог уговора о раду и радног односа.

Тужени АД „Инфраструктура железнице Србије“ Београд није истицао чињенице, нити доставио доказе да је на другачији начин, уз обавештавање тужиоца као запосленог, са правним претходником регулисао индивидуална и стечена права запослених, па и тужиоца. Терет доказивања испуњења обавезе или чињеница које утичу на престанак обавезе је на дужнику, а не на повериоцу, јер члан 231. став 3. ЗПП одређује да странка треба да докаже оне чињенице које по материјалном праву имају за последицу добијање спора, те ризик недоказаности сноси странка на којој је терет доказивања. С обзиром да се ради о радном спору, тужилац је као поверилац у овој парници доказао да се налази у радном односу и да је радио у сменама, а на туженом је била обавеза да докаже чињенице које спречавају остваривање права или услед којих је право престало, односно да није дужник и да његова обавеза статусном променом није ни настала. Тужени АД „Инфраструктура железнице Србије“ Београд није пружио ни доказ о активи новонасталих предузећа и разликама вредности из члана 452. став 1. ЗОО и члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима, иако се сви евентуални докази налазе код њега, а не код тужиоца.

Одредбом члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“ број 36/2011, 99/2011, 83/2014 и 5/2015), прописано је да друштво стицалац постаје солидарно одговорно са друштво преносиоцем за његове обавезе које нису пренете на друштво стицалоца, али само до износа разлике вредности имовине друштва преносиоца која му је пренета и обавеза друштва преносиоца које је преузео, осим ако је са одређеним повериоцем другачије уговорено.

Одлука о статусној промени првотуженог од 11.05.2015.године чији је саставни део План статусне промене првотуженог не садржи опис преузетих обавеза нити како

ће се пренос реализовати. Садржана је констатација да се на новонастала друштва преносе обавезе које се односе на имовину и обављање делатности без јасног одређења да ли су ту урачунате и обавезе по основу зарада и других новчаних потраживања запослених. Планом је предвиђено закључење посебног уговора у погледу начина преузимања имовине и обавеза и начина реализације обавеза од стране нових друштава и друштва преносиоца. Након што је извршена регистрација привредних друштава, па и друготуженог, насталих статусном променом издвајања уз оснивање, првотужени је са новооснованим друштвима 24.06.2016. године закључио Протокол о усвајању информације о спроведеном поступку статусне промене и отварању почетних стања у пословним књигама новоформираних друштава. Тај акт представља акт примопредаје бруто биланса почетних стања новоформираних друштава на дан 10.08.2015.године, изведених заједничким усаглашавањем између издвојених друштава. Међутим, ни из ових аката не може се утврдити да ли су међу пренетим обавезама урачунате и обавезе по основу зарада и других новчаних потраживања запослених, односно овде тужиоца. Чињеница да је у оквиру рачуна 40 дугорочна резервисања за судске спорове, односно спорове у току предвиђено да се иста преносе у почетни биланс првотуженог, без ближег одређења, не може водити закључку да се дугорочна резервисања односе и на предметна потраживања запослених, па и тужиоца и у ком износу. Ово са разлога што се не зна на које се спорове разврставање односи да ли на спорове из комерцијалног пословања преносиоца, или из радног односа при чему су поводом истоврсних потраживања неки спорови покренути пре, а неки после закључења Протокола. Осим тога, потраживања запослених по основу сменског рада, топлог оброка, регреса нису ни била евидентирана као обавезе првотуженог до извршене статусне промене, а протокол и информација не садрже одређење на чији терет ће ићи накнадно утврђене обавезе.

Из наведених разлога применом члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији па му, применом члана 153. и 154. ЗПП, припада и право на накнаду нужних и одређених трошкова ревизијског поступка. Висина трошкова одмерена је у износу од 76.100,00 динара и то: на име награде адвокату за састав ревизије 12.000,00 динара, применом важеће Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, као и такса на ревизију од 25.600,00 динара и одлуку по ревизији од 38.500,00 динара према Тарифном броју 1. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94 ... 106/15) и применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић